

حرکت

شماره ۲۱ - ص ص : ۱۲ - ۵

تاریخ دریافت : ۸۲/۱۲/۰۹

تاریخ تصویب : ۸۲/۰۲/۲۳

بررسی و مقایسه ترکیبات بدن، قدرت، $VO_{2\max}$ و توان بی‌هوایی وزنه‌برداران زیده با غیرورزشکاران

دکتر علی‌اصغر رواسی^۱ - دکتر توراندخت امینیان - امیرحسین حقیقی

استادیار دانشگاه تهران - استادیار دانشگاه تهران - دانشجوی دکتری دانشکده تربیت بدنی
دانشگاه تهران

چکیده

هدف تحقیق حاضر، بررسی و مقایسه ترکیبات بدن، قدرت عضلانی، $VO_{2\max}$ و توان بی‌هوایی وزنه‌برداران زیده با غیرورزشکاران است. به همین منظور، ۱۵ نفر از وزنه‌برداران زیده با میانگین سنی 24 ± 2 سال و ۱۵ نفر از افراد غیرورزشکار با میانگین سنی 22 ± 4 سال، به صورت داوطلبانه انتخاب شدند. متغیرهای اندازه‌گیری شده عبارت بودند از: قد، وزن، درصد چربی بدن، قدرت نسبی عضلات پاها، کمر و کمریند شانه، توان بی‌هوایی و حداکثر اکسیژن مصرفی. برای تجزیه و تحلیل یافته‌ها و آزمون فرض‌های تحقیق از فرمول Δ مستقل استفاده شد. همبستگی بین متغیرهای موجود نیز توسط ضریب همبستگی پیرسون محاسبه شد. نتایج نشان داد بین قدرت نسبی پاها، کمر، کمریند شانه و توان بی‌هوایی وزنه‌برداران زیده و غیرورزشکاران تفاوت معنی‌داری وجود دارد و بین درصد چربی بدن و حداکثر اکسیژن مصرفی وزنه‌برداران زیده با افراد غیرورزشکار تفاوت معنی‌داری وجود ندارد.

همچنین بین درصد چربی بدن با حداکثر اکسیژن مصرفی ($r = -0.67$) و حداکثر اکسیژن مصرفی با توان بی‌هوایی ($r = -0.93$) وزنه‌برداران زیده ارتباط معکوس معنی‌داری وجود دارد. بنابراین می‌توان گفت انجام تمرینات وزنه‌برداری بر افزایش قدرت و توان بی‌هوایی موثر است و بر کاهش چربی بدن و افزایش $VO_{2\max}$ تأثیری ندارد.

واژه‌های کلیدی

ترکیبات بدن، قدرت، $VO_{2\max}$ و توان بی‌هوایی

مقدمه

بحث اجرای انسان موجب علاقمندی بخش وسیعی از مردم شده است. علاوه بر ورزشکار، رشد آگاهی علمی درین مریبان و محققان، تعقیب رکوردهای ورزشی توسط مردم و جمع آوری دقیق اطلاعات توسط تشکیلات ورزشی گوناگون و همچنین نگهداری مناسب آنها توسط رسانه‌های گروهی، مهم‌ترین شواهد برای این مدعای است (۲).

امروزه اندیشمندان تربیت بدنی بر عناصری چون عملکرد فلبي - عروقي، قدرت، ترکيب بدن و انعطاف پذيری، به منظور کسب آمادگی جسمانی مرتبط با تندرستی و اجراهای بهتر تاکید دارند. اگرچه اين عناصر و كيفيات از اهميت يكسانی برخوردارند، ولی حدود توسيعه هر يك در افراد مختلف، متفاوت است. همچنین اهدافي که افراد ممکن است در سطوح مختلف دنبال کنند، يكسان نیست. با توجه به اينکه يكی از مهم‌ترین عوامل پیروزی در مسابقات ورزشی، داشتن ظرفیت‌های فيزيولوژیکی و ويژگی‌های فيزيکی خاص است. اطلاع از جنبه‌های آناتومیکی چون قد، وزن، درصد چربی بدن و جنبه‌های فيزيولوژیکی چون قدرت، $VO_{2\text{max}}$ و توان بی‌هوایی، می‌تواند در چه های جدیدی را در مورد وضعیت افراد برای مریبان بگشاید. جک دانی یلز^۱ در این باره می‌گوید: «فهرمانان ورزشی، به رشته‌های تحصصی شان وابسته و از نظر عوامل فيزيولوژیکی از هم‌دیگر متفاوت‌اند. برخلاف تفاوت‌های جسمانی، بسیاری از تفاوت‌های فيزيولوژیکی از جنبدان آشکار نیست، در نتیجه به سادگی مورد قبول واقع نمی‌شود. بخصوص زمانی که نبود یک ويژگی ضروري موجب جلوگیری از موقفيت می‌شود» (۴).

ورزشکاران قادری همچون وزنه برداران، سازش‌های فيزيکی و فيزيولوژیکی خاصی را نشان داده‌اند که با اجرای آنها مرتبط است. يك وزنه بردار باید در اجرای حرکات از ويژگی‌ها و قابلیت‌های جسمانی لازم مثل مهارت، انعطاف پذيری، چابکی، سرعت عکس العمل و... سود بيرد، ضمن اينکه عملکرد فيزيولوژیکی خيلي خوبی داشته باشد. تحقیقات مختلف، تأثیر تمرينات با وزنه را برعضی متغيرهای فيزيکی و فيزيولوژیکی بررسی کرده‌اند که به چند نمونه

اشاره می‌شود. ویلمور^۱ و همکاران، افزایش اندک (۶ درصد)، اما معنی داری را در اکسیژن مصرفی بیشینه در طول یک برنامه تمرین دایره‌ای با وزنه (CWT)^۲، سه روز در هفته و به مدت ۱۰ هفته نشان دادند. از طرفی، آلن^۳ و همکاران، اثری از انجام ۱۲ هفته تمرین با مقاومت بالا بر سیستم قلبی تنفسی نیافتند (۶).

استارون^۴ و همکاران تأثیر یک برنامه تمرین وزنه ۲۰ هفته‌ای را در بهبود قدرت همراه با هایپرترووفی قابل توجه در عضلات پهن جانبی زنان دانشگاهی گزارش کردند (۳).

تحقيقی در سال ۱۹۹۱ نشان داد، ۲۰ هفته تمرین قدرتی، سبب کاهش معنی داری در ضخامت دو لایه پوستی همراه با افزایش در وزن بدون چربی می‌شود (۱۲). ژانکowski^۵ تأثیر تمرینات با وزنه را بر توان بی‌هوایی مورد مطالعه قرار داد. بعد از هفت هفته تمرین به این نتیجه رسید که تمرینات با وزنه موجب افزایش توان و قدرت می‌گردد (۱). با توجه به مطالب فوق این تحقیق سعی دارد متغیرهایی چون ترکیبات بدن، قدرت، $VO_{2\max}$ و توان بی‌هوایی زا در وزنه برداران زیده سنجیده و آنها را با افراد غیرورزشکار مقایسه کند.

روش تحقیق

روش انجام تحقیق از نوع علیّی - مقایسه‌ای یا پس از وقوع است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رشائل حجامع علوم انسانی

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این تحقیق شامل وزنه برداران زیده و افراد غیرورزشکار است. وزنه برداران زیده کسانی هستند که در رشتۀ وزنه برداری حداقل پنج سال سابقه تمرین مداوم دارند. از ویژگی‌های این گروه می‌توان گفت که این افراد به دفعات در مسابقات قهرمانی کشور یا آسیا شرکت کرده‌اند و اغلب دارای مقام قهرمانی‌اند. افراد غیرورزشکار دانشجویانی بودند که واحد

1- Wilmore

2- Circuit weight training

3- Allen

4- Staron

5- Jankowski

عمومی تربیت بدنی ۱ را در نیمسال دوم سال تحصیلی ۷۵-۷۶ در دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تهران انتخاب کرده بودند. این گروه، سابقه تمرین منظم در رشته ورزشی خاصی نداشتند. با توجه به اینکه نمونه‌های هر دو گروه از وزنه برداران زیده و افراد غیر ورزشکار باید برای انجام آزمون‌های تحقیق به صورت همتا درآیند و به علت محدود و مشخص بودن نمونه‌ها و عدم دسترسی به آنها، خصوصاً در مورد وزنه برداران، نمونه‌گیری به صورت داوطلبانه صورت گرفت و بدین ترتیب ۳۰ نفر از هر دو گروه (برای هر گروه ۱ نفر) انتخاب و نمونه آماری تحقیق حاضر را تشکیل دادند.

وسایل و ابزار اندازه‌گیری

ابزارهای اندازه‌گیری عبارت بودند از: ترازو، قدسنج، گوئیامتر، نیروسنج مکانیکی، کالیبر، دستگاه الکترونیکی اندازه‌گیری پرش سارجنت، دوچرخه کارسنج، دستگاه نبض شمار الکترونیکی و متر نواری.

روش‌های آماری

روش‌های آماری عبارت بودند از: تست آمستقل و ضریب همبستگی پیرسون.

نتایج و یافته‌های تحقیق

۱. تفاوت درصد چربی بدن وزنه برداران زیده و افراد غیر ورزشکار با توجه به آن محاسبه شده ($t_{0.94} = -1/94$) می‌توان گفت اختلاف معنی داری بین درصد چربی بدن دو گروه وزنه برداران زیده و افراد غیر ورزشکار وجود ندارد (جدول ۱).

جدول ۱ - مقایسه نتایج درصد چربی بدن وزنه برداران زبدہ و افراد غیرورزشکار

نتیجه	جدول	محاسبه	درجه شده	انحراف آزادی	میانگین معيار	تعداد	شاخص	گروه
-	۲/۰۴۸	-۱/۹۴	۲۸	۴/۲۲	۱۲/۵۶	۱۵	وزنه برداران زبدہ	
				۵/۸۰	۱۶/۱۶	۱۵	افراد غیر ورزشکار	

باین جهه به میانگین درصد چربی در دو گروه وزنه برداران زبدہ و افراد غیرورزشکار که به ترتیب $12/56$ و $16/16$ است، می‌توان گفت درصد چربی بدن وزنه برداران در حد قابل توجهی کمتر از غیرورزشکاران است.

۲. تفاوت قدرت نسبی پاهای وزنه برداران زبدہ و افراد غیرورزشکار

باین جهه به محاسبه شده ($t_{obs} = 12/52 = 1.0$) می‌توان گفت اختلاف معنی داری بین قدرت نسبی پاهای دو گروه وزنه برداران زبدہ و افراد غیر ورزشکار وجود دارد (جدول ۲).

جدول ۲ - مقایسه نتایج قدرت نسبی پاهای وزنه برداران زبدہ و افراد غیرورزشکار

نتیجه	جدول	محاسبه	درجه شده	انحراف آزادی	میانگین معيار	تعداد	شاخص	گروه
+	۲/۰۴۸	۱۲/۵۲	۲۸	۰/۲۱	۳/۸۳	۱۵	وزنه برداران زبدہ	
				۰/۳۶	۲/۴۷	۱۵	افراد غیر ورزشکار	

۳. تفاوت قدرت نسبی عضلات کمر وزنه برداران زبدہ و افراد غیرورزشکار

باین جهه به محاسبه شده ($t_{obs} = -5/26 = -0.5$) می‌توان گفت اختلاف معنی داری بین قدرت نسبی عضلات کمر دو گروه وزنه برداران زبدہ و غیرورزشکار وجود دارد (جدول ۳).

جدول ۳ - مقایسه نتایج قدرت نسبی کمر وزنه برداران زبدہ و افراد غیرورزشکار

نتیجه	۱/ جدول	۱/ محاسبه شده	درجه آزادی	انحراف معیار	میانگین	تعداد	شاخص	گروه
+	۲/۰۴۸	-۵/۲۶	۲۸	۰/۲۷	۲/۳۱	۱۵	وزنه برداران زبدہ	افراد غیرورزشکار
				۰/۲۴	۱/۸۱	۱۵		

۴. تفاوت قدرت نسبی کمربند شانه وزنه برداران زبدہ و افراد غیرورزشکار با توجه به ۱/ محاسبه شده ($t_{obs} = ۸/۹۲$) می‌توان گفت اختلاف معنی داری بین قدرت نسبی کمربند شانه دو گروه وزنه برداران زبدہ و غیرورزشکار وجود دارد (جدول ۴).

جدول ۴ - مقایسه نتایج قدرت نسبی کمربند شانه وزنه برداران زبدہ و افراد غیرورزشکار

نتیجه	۱/ جدول	۱/ محاسبه شده	درجه آزادی	انحراف معیار	میانگین	تعداد	شاخص	گروه
+	۲/۰۴۸	-۵/۲۶	۲۸	٪/۷۳	۰/۹۱۷	۱۵	وزنه برداران زبدہ	افراد غیرورزشکار
				٪/۸۰	۰/۶۶۷۶	۱۵		

۵. تفاوت حداکثر اکسیژن مصرفی وزنه برداران زبدہ و افراد غیرورزشکار با توجه به ۱/ محاسبه شده ($t_{obs} = ۱/۵۸$) می‌توان گفت اختلاف معنی داری بین حداکثر اکسیژن مصرفی دو گروه وزنه برداران زبدہ و غیرورزشکار وجود ندارد (جدول ۵).

جدول ۵ - مقایسه نتایج حداکثر اکسیژن مصرفی وزنه برداران زبدہ و افراد غیرورزشکار

نتیجه	۱/ جدول	۱/ محاسبه شده	درجه آزادی	انحراف معیار	میانگین	تعداد	شاخص	گروه
-	۲/۰۴۸	۱/۵۸	۲۸	٪/۲۴	۴۴/۳۸	۱۵	وزنه برداران زبدہ	افراد غیرورزشکار
				٪/۲۱	۴۰/۷۴	۱۵		

باتوجه به میانگین حداکثر اکسیژن مصرفی در دو گروه وزنه برداران زبده و افراد غیرورزشکار که به ترتیب $44/38$ و $40/74$ است، می‌توان گفت حداکثر اکسیژن مصرفی وزنه برداران زبده قدری بالاتر از غیرورزشکاران است.

۶. تفاوت توان بی هوایی وزنه برداران زبده و افراد غیرورزشکار با توجه به t محاسبه شده ($2/52 = obs$) می‌توان گفت اختلاف معنی داری بین توان بی هوایی دو گروه وزنه برداران زبده و افراد غیرورزشکار وجود دارد (جدول ۶).

جدول ۶ - مقایسه نتایج توان بی هوایی وزنه برداران زبده و افراد غیرورزشکار

نتیجه	t جدول	t محاسبه شده	درجه آزادی	انحراف معیار	میانگین	تعداد	شاخص	گروه
+	$2/048$	$2/52$	۲۸	$17/59$	۱۲۴	۱۵	وزنه برداران زبده	
				$20/66$	۱۰۶	۱۵	افراد غیرورزشکار	

۷. ارتباط درصد چربی بدن با حداکثر اکسیژن مصرفی وزنه برداران زبده با توجه به میزان همبستگی درصد چربی بدن با حداکثر اکسیژن مصرفی وزنه برداران زبده ($r = -0/67$) می‌توان گفت همبستگی منفی و خوب است، در ضمن آزمون آنشناد ضریب همبستگی به دست آمده معنی دار است (جدول ۷).

جدول ۷ - نتایج همبستگی بین درصد چربی بدن با حداکثر اکسیژن مصرفی

نتیجه	t جدول	t محاسبه شده	درجه آزادی	انحراف معیار	میانگین	تعداد	شاخص	گروه
*	+	$\pm 2/16$	-۳/۲۵	-۰/۶۷	۱۳	۱۵	درصد چربی بدن با حداکثر اکسیژن مصرفی	

۸. ارتباط حداکثر اکسیژن مصرفی با توان بی‌هوایی وزنه برداران زبده
باتوجه به میزان همبستگی حداکثر اکسیژن مصرفی با توان بی‌هوایی وزنه برداران زبده
($r = -0.93$) می‌توان گفت همبستگی منفی و بالاست. در ضمن آزمون نشان داد ضریب
همبستگی به دست آمده معنی دار است (جدول ۸).

جدول ۸ - نتایج همبستگی بین حداکثر اکسیژن مصرفی با توان بی‌هوایی

نتیجه	تیبل	جدول	محاسبه	درجه	انحراف	میانگین	تعداد	شاخص	گروه
*			شده	آزادی	معیار				حداکثر اکسیژن مصرفی با توان بی‌هوایی
معنی دار		+	$\pm 2/16$	۹/۱۲	-۰/۹۳	۱۳	۱۵		

بحث و نتیجه‌گیری

- درصد چربی بدن

یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد تفاوت معنی داری بین درصد چربی بدن وزنه برداران زبده و افراد غیرورزشکار وجود ندارد ($\alpha = 0.5$). در تفسیر این نتیجه باید گفت چون وزنه برداری یک ورزش بی‌هوایی است و سیستم تامین کننده انرژی آن دستگاه فسفاتری اس است، از این‌رو چربی‌ای که در دستگاه اکسیژن و فعالیت‌های هوایی مورد استفاده قرار می‌گیرد در این ورزش نمی‌سوزد و از میزان چربی بدن کاسته نمی‌شود. این نتیجه با نتایج تحقیقات توماس (۱۹۷۵)، ویلمور (۱۹۷۸) و هارلی (۱۹۸۴) همخوانی (۱۴ و ۸) و با تحقیقات گتمن (۱۹۷۸)، گروس (۱۹۷۴)، و پاول (۱۹۹۲) مغایرت دارد (۱۱ و ۱). این گروه بیان داشتند که تمرینات وزنه موجب کاهش چربی بدن می‌شود. علت را می‌توان این گونه توجیه کرد که چون روش‌های تمرینی گتمن، گروس و پاول بیشتر شامل تمرینات دایره‌ای با وزنه، با شدت زیر بیشینه و مدت زمان طولانی اعمال می‌شده، از این‌رو به صورت یک روش هوایی یا استقامتی، سبب شده تا چربی بدن کاهش یابد. از طرفی، استفاده از تمرینات هوایی در خلال تمرینات با وزنه در گروه دوم، در نتایج تحقیق و کاهش چربی بدن بی‌تأثیر نبوده است.

- قدرت نسبی پاها، کمر و کمربند شانه

تحلیل آماری یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد بین قدرت نسبی پاها، کمر و کمربند شانه وزنه برداران زیده و افراد غیرورزشکار تفاوت معنی داری وجود دارد. این نتیجه تأثیر حرکات وزنه برداری را در افزایش قدرت نشان می‌دهد. حرکاتی چون اسکات، لیفت، بالا زدن در دو ضرب، پایه و اساس وزنه برداری است. این حرکات به طور مداوم در تمرینات این رشته انجام شده و چون روش تمرین وزنه برداری بر اصل تکرار کم و مقاومت بالا استوار است، از این رو این تمرینات موجب بهبود قدرت در عضلات کمر، کمربند شانه و پاها می‌گردد. این نتیجه با تحقیقات میک اسکی (۱۹۹۴)، آلن (۱۹۷۶)، وان اتن (۱۹۹۴)، ویلمور (۱۹۷۸) و کارتھه (۱۹۹۱) همخوانی دارد (۳، ۶، ۱۰، ۱۳ و ۱۴). از میان این محققان آقای کارتھه دو علت برای افزایش قدرت عضله مخطط ناشی از تمرینات وزنه برداری عنوان می‌کند:

۱. بهبود در به کارگیری الگوهای عصبی - حرکتی که گروه‌های عضلانی را به هماهنگی موثر با یک انقباض بیشینه قادر می‌سازد؛
۲. هایپروتروفی عضله یا افزایش در اندازه عضله همراه با افزایش در اندازه هر سلول عضلانی (۳).

- حداکثر اکسیژن مصرفی ($VO_{2\max}$) و علم اثاثی و مطالعات فنی

نتایج این تحقیق حاکی از آن است که تفاوت معنی داری بین حداکثر اکسیژن مصرفی وزنه برداران زیده و افراد غیرورزشکار وجود ندارد. تمرینات وزنه برداری به علت اینکه سیستم انرژی بی هوایی را مورد استفاده قرار می‌دهد، در کاهش چربی بدن نقشی ندارد. از طرفی، می‌دانیم که بالا بودن حداکثر اکسیژن مصرفی افراد نشان دهنده ظرفیت استقامتی آنان است که با استفاده از روش تمرینی تکرار زیاد و مقاومت اندک حاصل می‌شود. از این‌رو در روش تمرینی با تکرار کم و مقاومت بالا، آنچنان‌که در تمرینات وزنه برداری انجام می‌شود، $VO_{2\max}$ و در نتیجه ظرفیت هوایی افزایش نیافته، انتظار می‌رود بین افراد وزنه بردار و افراد

غیرورزشکار، تفاوت معنی داری وجود نداشته باشد. تحقیقات گتمن (۱۹۷۸)، آلن (۱۹۸۷)، مارکینیک و پوتس (۱۹۹۱)، و هارلی (۱۹۸۴) با نتایج تحقیق حاضر همخوانی دارد (۶، ۸ و ۹). هارلی علت عدم بهبود در $VO_{2\text{max}}$ را با وجود افزایش ضربان قلب در خلال تمرینات قدرتی به VO_2 نسبتاً پایین که توسط این شکل تمرینی بدست می‌آید، نسبت می‌دهد. همچنین وی بیان می‌کند که افزایش ضربان قلب در اثر تمرینات ناتیلوس می‌تواند با افزایش تحریک سمعاتیک پاسخ داده شود (۸).

- توان بی‌هوایی

تحلیل آماری نشان می‌دهد بین توان بی‌هوایی وزنه برداران زبده و افراد غیرورزشکار تفاوت معنی داری وجود دارد. به دلیل اینکه وزنه برداری جزو ورزش هایی است که نیاز به اکسیژن ندارد یا به عبارت دیگر سیستم انرژی آن دستگاه فسفاتر است، از این رو موجب بهبود توان بی‌هوایی می‌شود. از طرف دیگر، می‌دانیم توان بی‌هوایی یا قدرت انفجاری، حداقلتر کاری است که عضله در واحد زمانی بسیار کوتاه (۶ - ۵ ثانیه) اعمال می‌کند و چون کلیه حرکات وزنه برداری براین پایه استوار بوده که میزان وزنه، با حداقل سرعت و در کمترین زمان، بالای سر برده شود، از این رو توان بی‌هوایی افزایش می‌یابد.

به طور کلی، ورزش هایی که دارای حرکات انفجاری و شروع‌های سریع و ناگهانی باشند، در مصرف انرژی از این سیستم بهره‌مند می‌شوند. نتایج تحقیقات ندلسون (۱۹۵۷)، براون (۱۹۵۹)، مک‌کلمند (۱۹۶۶)، و ان ان (۱۹۷۵)، ایسمن (۱۹۷۸) و لاندر (۱۹۸۹) با نتایج تحقیق حاضر همخوانی دارند (۱، ۵ و ۱۳).

- ارتباط درصد چربی بدن با حداقل اکسیژن مصرفی

تحلیل آماری مشخص می‌سازد ارتباط معنی داری بین درصد چربی بدن با حداقل اکسیژن مصرفی وزنه برداران زبده وجود دارد ($-0.67 = r$). می‌توان گفت بالا بودن حداقل اکسیژن مصرفی دلیل بر بالا بودن ظرفیت استقاماتی فرد است و همان طور که می‌دانیم، در انجام اعمال استقاماتی سیستم تامین کننده انرژی، دستگاه اکسیژن بوده و منبع انرژی، چربی است. بنابراین

افراد نخبه استقامتی هنگام فعالیت، از چربی بیشتری به عنوان سوخت استفاده می‌کنند. به همین دلیل این افراد نسبت به افرادی که تمرين قدرتی انجام می‌دهند، لاغرتر نشان می‌دهند.

- ارتباط قدرت نسبی پاها با حداکثر اکسیژن مصرفی

یافته‌های این تحقیق‌ها نشان می‌دهد بین قدرت نسبی پاها با حداکثر اکسیژن مصرفی وزنه برداران زبده ارتباط معنی داری وجود ندارد ($\rho = 0 / ۳۳۵$). این نتیجه بدین صورت تفسیر می‌گردد که قبل احتمال می‌رفت اندازه‌گیری اکسیژن مصرفی توسط دوچرخه کارسنج با قدرت پاها ارتباط داشته باشد و چون وزنه برداران از قدرت بیشتری برخوردار بودند، از این‌رو حداکثر اکسیژن مصرفی بالاتری را نسبت به افراد غیرورزشکار داشته باشند، ولی عملاً ثابت شد که بین این دو عامل ارتباط معنی داری وجود ندارد. هیکسون در تحقیقی عنوان کرد که افزایش قدرت عضلات چهار سر رانی نمی‌تواند دلیلی بر افزایش زمان خستگی روی دوچرخه ثابت نسبت به نوارگردان باشد، بلکه احتمالاً بهبود پاسخ عصبی عضلانی در اثر تمرين قدرتی و به کارگیری واحدهای حرکتی کافی، می‌تواند در این مورد پاسخگو باشد (۷).

- ارتباط حداکثر اکسیژن مصرفی با توان بی‌هوایی

یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد ارتباط معنی داری بین حداکثر اکسیژن مصرفی با توان بی‌هوایی وزنه برداران زبده وجود دارد ($\rho = -0 / ۹۳$). همان طور که گفته شد، وزنه برداری یک ورزش بی‌هوایی بوده و به دلیل انجام حرکات انفجاری سبب تقویت توان بی‌هوایی می‌گردد، یعنی سیستم انرژی غالب آن، سیستم بی‌هوایی و دستگاه فسفافرازن است. بنابراین نمی‌تواند به طور مساوی اکسیژن مصرفی بیشینه یا ظرفیت استقامتی فرد را نیز تقویت کند. بنابراین رابطه‌ای که بین این دو متغیر وجود دارد، به صورت معکوس و معنی دار است و افزایش یک عامل (توان بی‌هوایی) سبب کاهش عامل دیگر (اکسیژن مصرفی بیشینه) خواهد شد.

منابع و مأخذ

1. قاسمی، غلامعلی. "مطالعه ویژگی‌های ساختاری و فیزیولوژیکی ورزشکاران زبده

- ایرانی، "پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته تربیت بدنی، دانشگاه تربیت معلم تهران، ۱۳۷۱.
- 2- American academy of physical education papers . *Limits of human performance*, 1984, (18), P: 81.
- 3- Charette, S. and et al. "Muscle hypertrophy response to resistance training in older women". *J. Appl. Phy.* 1991, Vol. 70, (5), PP: 1912-1916.
- 4- Daniels, J. "Physiological characteristics of champion male athletes". *Re. Qu.* 1974, Vol 45,(4), pp: 342-348.
- 5- Eisenman, P.A., "The influence of initial strength levels on responses to vertical jump training". *J. sports. Med.* 1978, Vol. 18,(3), PP: 277-282.
- 6- Gettman, L.R., and et al., "The effect of circuit weight training on strength, cardiorespiratory function, and body composition of adult men". *Med. Sci. Sport. Exer.* 1987, Vol. 10,(3), PP: 171-176.
- 7- Hickson, R.C. and et al. "Strength training effects on aerobic power and short - term endurance". *Med. Sci. Sports. Exerc.* 1980, Vol. 12,(5), PP: 336-339.
- 8- Hurley, B.F., and et al. "Effects of High - Intensity Strength training on cardiovascular function". *Med. Sci. Sport. Exer.* 1984, Vol. 16,(5), PP: 483-488.
- 9- Marcinik, E.J.J. Potts." Effects of strength training on lactate threshold and endurance performance". *Med. Sci. Sport. Exerc.* 1991, Vol. 23,(6), PP: 739-743.
- 10- Mikesky, Z.J.C. AE surburg." Neuromuscular adaptations following prepubescent strength training". *J.Med. sci. sports. exerc.* 1994, Vol. 26,(4), PP: 510-514.
- 11- Powell, F.M., M.E.Hawkins,"Circuit weight training effects on body composition and neuromuscular performance of elderly men and women". *Med. sci. sport. Exer.* 1992, Vol. 24,(5), Abs. 87.
- 12- Staron, R.S., and et al. " Strength and skeletal muscle adaptations in

Heavy resistance - trained women after detraining and retraining". J. Appl. Phy.
1991. Vol. 70, (2), PP: 631-640.

13- *Van Etten, L.M., and et al." Effect of body build on wieght-training - induced adapttions in body composition and muscular strength". Med. Sci. Sport, Exer.* 1994, Vol. 26, (4), PP: 515-521.

14- *Wilmor, J.H., and et al." Physiological alterations consequent to circuit weight training". Med. Sci. Sport. Exer.* 1978, Vol. 10, (2), PP:79-84.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی